

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

BİR UYGULAMALI GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ ÖRNEĞİ OLARAK; AĞ VE TEKNOLOJİ ODAKLI UYGULAMALI GİRİŞİMCİLİK PROJESİ*

AS AN EXAMPLE OF APPLIED ENTREPRENEURSHIP TRAINING; NETWORK AND TECHNOLOGY ORIENTED APPLIED ENTREPRENEURSHIP PROJECT

Dr. Öğr. Üyesi Pınar GÖKTAŞ¹

Salim PARMAKSIZ²

ÖZ

Son zamanlarda “girişim ve girişimcilik” terimleri artık bütün dünyada kullanılmaya başlanmıştır. Bu faaliyetlerin uygulanması sonucunda bireyler gerek kişisel gerekse de örgütsel olarak bir takım girişimlerde bulunmakta ve girişimci olmaktadır. Toplumsal olarak girişimcilik faaliyetlerini ilerletebilmek için ise eğitim kısmı devreye girmekte ve oldukça büyük önem arz etmektedir. Bu çalışmada Türkiye’de birçok üniversitede ders olarak okutulan ve bazı üniversitelerde bölüm olarak yer alan girişimcilik konusu ve girişimcilik eğitiminin nasıl olması gerektiği üzerinde durulmuştur. Örnek olarak ele alınan girişimcilik eğitimi ise Süleyman Demirel Üniversitesi’nde devam etmekte olan Ağ ve Teknoloji Odaklı Uygulamalı Girişimcilik Projesi (ATOG)’dir. Girişimcilik eğitimi teorik çerçevenin dışına çıkarak aktarmakta olan ATOG projesi, oyun tabanlı bir eğitim sistemi anlayışına sahiptir. Oyun tabanlı olarak aktarılmakta olunan eğitim öğrencilerin teorik bilgilerini pratikte uygulayabilmelerini sağlamaktadır. ATOG projesi aynı zamanda eğitimi alan öğrenciler ile iş dünyasının ileri gelen isimlerini bir araya getiren bir mentor sistemine de sahiptir. Bu sistem sayesinde öğrenciler iş fikirlerini ve çalışmalarını mentorlara danışarak daha iyi hale getirmeye çalışmaktadırlar. Proje sonunda ise öğrenciler iş fikirlerini bir sunum yoluyla mentor ve jüri üyelerine sunmakta ve iş fikirlerini hayata geçirme fırsatı elde etmektedirler. Yapılan bu çalışmada ATOG projesi eğitim içeriği ve süreci aktarılmakta ve değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimcilik Türleri, Girişimcilik Eğitimi, Ağ ve Teknoloji Odaklı Girişimcilik Eğitimi.

JEL Sınıflandırma Kodları: M10.

ABSTRACT

Recently, the term “enterprise and entrepreneurship” have been widely used throughout the world. At the end of various activities, both individuals and organizations attempt to become an enterprise, and they would. However, in order to improve these attempts, the role of the education is significant, and the study examines the subject of enterprise and entrepreneurship education, which is taught as a course in various universities in Turkey, and how these universities should be focused the idea of teaching. ATOG project is one of the ongoing educations in enterprise and entrepreneurship, presented as an example in Süleyman Demirel University. ATOG aims to focus

* Bu çalışma BAP 5025-GÜP destekli olarak gerçekleştirilmiştir.

¹ Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İnsan Kaynakları Bölümü, pinargoktas@sdu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-9825-7933>

² Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi, slmprmsz@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-0580-1443>

on game-based training rather than giving theoretical information. Therefore, game-based education allows students to apply theoretical knowledge in practice. Another advantage of ATOG is to give an opportunity to bring students and important businessmen together, so the students could easily exchange their opinions and ideas with these supervisors who specialized in the field. At the end of the project, to gain an opportunity to make their project real, they present their ideas via presentations to the grand jury. In the study, the educational content and process of ATOG project are transferred and evaluated.

Keywords: Entrepreneurship, Types of Entrepreneurship, Entrepreneurship Education, Network and Technology-Oriented Entrepreneurship Training.

JEL Classification Codes: M10.

1. GİRİŞ

Girişimcilik adına yapılan bütün faaliyetler artık günümüz dünyasının yükselen değeri konumunda yer almaktadır. Dünyanın globalleşmesi durumu da girişimcilik faaliyetlerinin desteğiyle hız kazanarak gerçekleşmiştir. Girişimcilik kavramı, insan hayatını ve kişinin yaşam kalitesini etkileyen birçok alanda hayati bir rol oynamaktadır. Bu hayati role yenilik ve yaratıcılık kavramları da en az girişimcilik kavramı kadar sahiptirler. (Korkmaz, 2000: 165). Artık bütün ülkeler girişimcilik eğitimi faaliyetlerine büyük önem ve yer vermektedirler. Devlet politikalarını bu yönde şekillendirerek, girişimcilik faaliyetlerini teşvik etmeye yönelik ve yeni girişimci bireyler yetiştirme amaçlı girişimci kültürü oluşturma çabasına girmektedirler. Bununla beraber eğitim sisteminde de girişimcilik konusunu teşvik etmek ve girişimcilik faaliyetlerini arttırmak amaçlı yeni eğitim sistemleri ve yeni yaklaşımlar bulmaya yönelik çalışmalar yapmaya odaklanmaktadır (Patır ve Karahan, 2010:28). Günümüzde devletlerin böyle bir politika izlemelerinin sebebi ise mevcut şirketlerin küçülme politikalarını izlemeleri ve devletin özelleştirme politikalarını uygulamaları sonucunda birçok bireyin işsizlikle karşı karşıya kalmış olmasıdır. Bu durum gelecek planlaması yapan birçok bireyin girişimcilik faaliyetlerini alternatif olarak değil temel istihdam hedefi olarak görmelerine neden olmuştur. Böyle bir ortamın ortaya çıkmasıyla girişimcilik eğitimi faaliyetlerinin önemi de gitgide artmıştır. Girişimcilik eğitim programlarındaki ana hedef temel girişimcilik ve şirket yönetimi eğitimlerini vererek bireylerin özel sektördeki girişimcilik faaliyetlerinde onlara destek olmaktır (Tanrıverdi vd., 2016:2-3). Yapılan bu çalışmada girişim ve girişimcilik kavramlarından, girişimcilik eğitiminden bahsedilmekte, yeni girişimcilerin ve girişimcilik faaliyetlerinin oluşmasına destek olmak istenen ve girişimcilik konusuna yeni bir bakış açısı getirerek farkındalık oluşturma amacı güden bir proje olarak Süleyman Demirel Üniversitesi'nde yürütülmekte olan "Ağ ve Teknoloji Odaklı Uygulamalı Girişimcilik Projesi" ele alınmaktadır.

2. GİRİŞİM VE GİRİŞİMCİLİK KAVRAMLARI

Uzun süredir kullanılmakta olan girişim ve girişimci kavramları geçmişte "teşebbüs" ve "müteşebbis" kavramlarıyla ifade edilmekteydiler. Günümüzde ise bu kavramlar yerini "girişim" ve "girişimci" kavramlarına bırakmıştır. Girişim kavramı genel manada bir işi gerçekleştirmek amacıyla o işe kalkışma durumu anlamına gelmektedir. Bahsi geçen belirli bir amacı gerçekleştirmek için o işe kalkışan birey ise girişimci olarak ifade edilmektedir (Aytaç ve İlhan, 2007:102). Girişimcilik temelde ekonomik açıdan anlatıldığı zaman elde bulunan kaynakları ekonomik bir şekilde kullanabilme faaliyetidir. Girişimci ise mevcut arz ve talebi yönlendiren ve kendisine uygun bir pazar arayan kişi olarak tanımlanabilir (Aytaç, 2006:141). Girişimcilik bir diğer açıdan ise var olan veya mevcudiyetini yeni kazanmış örgütlerin kendilerine değer yaratma amacı güttükleri ve bu amaç doğrultusunda çevredeki fırsatları değerlendirip, geliştirdikleri bir süreç olarak da tanımlanabilir (Küçükaltan, 2009:22).

Girişimcilik faaliyetlerine başlayan girişimci bireyin bu faaliyetleri harekete geçirmesinin ardından başarılı olabilmesi oldukça zorlu bir süreçtir. Amerikan Küçük İşletmeler İdaresi'nin yapmış olduğu araştırmalara göre girişimcilik faaliyetleri sonrasında kurulan yeni işletmelerin sadece üçte ikisi en az iki yıl varlığını sürdürebilmektedir (Akyazı ve Karadal, 2017:170). Doğal olarak böyle bir piyasa durumunda girişimcinin ekonomik riskleri üstlenerek hareket edebilen bir kişi olması gerekmektedir. Girişimci mevcut riskleri en aza indirebilmek, yarattığı başarının ödülü olan kar ve verimliliğini maksimum seviyeye çıkarabilmek için yaratıcı bakış açısına, yenilikçi düşünebilme yeteneğine ve sürekli yeni bilgiler öğrenme arzusuna sahip olması gerekmektedir (Korkmaz, 2000:166). Bütün bu gereklilikler doğrultusunda hareket eden girişimci bireyin ortaya

çıkardığı girişimciliğin ne anlama geldiği şu maddeler doğrultusunda daha iyi anlaşılabilir (Akdemir, 2015:6):

- Kalkınma sağlamak
- Kariyer oluşturmak
- Bağımsızlık kazanmak
- Dünyaya açılmak
- İnsanlığı düşünmek
- Ülkeyi düşünmek
- Liderlik etmek
- Toplumu düşünmek
- Yardım etmek
- Çözüm üretmek
- Yenilik yaratmak

Öte yandan girişimcilik faaliyetlerinin yoğunlukla görüldüğü ülkeler gerek iç ekonomilerinde gerekse de dünya ekonomisi ve siyasetinde kendilerine oldukça sağlam yer edinebileceklerdir. Bundan dolayı dile getirilmesi mümkün olan bir gerçek şudur ki girişimcilik faaliyeti ekonomik ve sosyal değişimin anahtarı niteliğindedir. Girişimcinin başlattığı girişimcilik süreçleri oluşturulmak istenen organizasyonun oluşumu için yapılan çalışmalarla başlamaktadır ve bu süreç organizasyonun hayata geçmesiyle devam etmekte veya geçmemesiyle sona ermektedir (Yılmaz, 2014:299). Girişimcilik faaliyetlerinde bulunan girişimci bireylerin birçok ortak özellikleri bulunmaktadır. Bu yeteneklerin kimi bir takım dış etkenler yoluyla sonradan öğrenilebildiği gibi kimileri de doğuştan girişimci bireyin kendisinde var olan özellikleridir. Bu özelliklerden şu şekilde bahsedilebilir; motivasyon düzeylerinin oldukça yüksek olması, özgüven sahibi olmaları, enerjik yapılarının olması, sorunlara çözüm odaklı yaklaşabilmeleri, inandığı hedefler doğrultusunda ısrarcı olabilmeleri, yaratıcı olabilmeleri, fırsatları değerlendirebilmeleri, iyi bir gözlemci olmaları ve başarısızlığa rağmen kolay kolay vazgeçmemeleridir (Küçükaltan, 2009:24).

2.1. Girişimcilik Eğitimi

Girişimcilik konusu gündeme geldiği zaman akıllara gelen temel soru “Bir birey girişimci mi doğar? yoksa sonradan mı girişimci olur?” sorusudur. Bu sorunun akıllara gelme sebebi girişimcilikte hem doğuştan gelen birtakım kişisel özelliklerin hem de sonradan dışsal etmenler yoluyla ortaya çıkan kişisel özelliklerin var olması durumudur. Bahsedilen bu dışsal etmenler aile, maddi durum, devlet ekonomisi, psikolojik durum, sosyal çevre ve eğitim olarak sıralanabilir (Balaban ve Özdemir, 2008:136).

Girişimcilik eğitimi, bir bireyin hayatında karşısına çıkan fırsatları fark ederek o fırsatları takip edebilmesi, yeni fikirler üretme becerisinin olması, o fikri üretebilmek için gereken kaynakları tedarik edebilmesi, yaratıcı düşünebilmesi ve konulara eleştirel bakış açısıyla yaklaşabilmesi için verilen eğitimidir (Raposo ve Paço, 2011:455-456). Aynı zamanda eğitim sayesinde bireylere kararlı olma, başarıya arzusuna sahip olma, hedefe odaklanabilme gibi konular aktarılabilmektedir (Balaban ve Özdemir, 2008:137). Eğitim bireyin her alanda başarılı olmasını sağladığı gibi, girişimciliğin meydana gelmesinde ve iyi yönde gelişmesindeki en büyük yardımcıdır (Çetinkaya Bozkurt ve Alparslan, 2013:11). Üniversite öğrencilerinin üzerinde yapılan çalışmalara göre, öğrencilerin eğitim-öğretim gördükleri süre boyunca girişimcilik faaliyetleri hakkında bilgilendirilmeleri, girişimcilik faaliyetlerine yönlendirilmeleri ve girişimcilik konusunda teşvik edilmeleri gerektiği, onların girişimciliği kariyerleri için ana hedef olarak görmeyi benimsemeleri gerektiğini ortaya koymuştur (Plattner vd., 2009). Bu gerekliliklerin haklılığını Amerika Arizona Üniversitesi’nde yapılan bir araştırma göstermiştir. Yapılan bu araştırmada üniversitede girişimcilik eğitimi gören mezun olmuş öğrencilerin, normal işletme eğitimi gördükleri bölümlerden mezun olan öğrencilerden yaklaşık üç kat daha fazla yıllık gelir elde ettikleri ortaya çıkmıştır. Yapılan bu çalışma üniversitede verilen girişimcilik eğitiminin ne denli güçlü olduğunu göstermektedir (Zacharakis vd., 2000:24-25). Ayrıca Amerika Birleşik Devletlerinde yapılan bir diğer araştırmaya göre girişimcilik eğitimi alarak mezun olmuş bireylerin (Soylu ve Kepenek, 2008:459-461);

- Yeni iş kurma eğilimi ve becerilerinin diğer mezunlardan yaklaşık üç kat daha fazla olduğu
- Başka sektörlerde çalışmaktan ziyade kendi işlerinde çalışma isteklerinin diğer mezunlardan üç kat daha fazla olduğu
- Diğer mezunlardan yılda yaklaşık %27 oranında daha fazla gelir elde ettiği
- Mal varlıklarının diğer mezunlardan %62 oranında daha fazla olduğu
- Diğer mezunlara nazaran çalıştıkları işlerde daha fazla tatmin oldukları saptanmıştır.

Girişimcilik eğitimi temel anlamda iki ana başlık ve onun alt başlıklarını oluşturan konular dâhilinde verilmektedir. Bunlar şu şekilde ayrılmaktadır (Tekin 2016:449):

- İşletme ve Küçük İşletme Yönetimi
 - İşletmecilik
 - Yönetim
 - İletişim
 - Müşteri ilişkileri
 - Üretim yönetimi
 - Satış
 - Temel ekonomi
 - Planlama
 - Girişimcilik
 - Tanıtım
 - Muhasebe
 - Kredi
 - Finansman
 - Personel
 - Pazarlama
 - Kalite kontrol
- İşyeri Açma Bilgileri
 - Yasal işlemler
 - Vergiler
 - Teşvikler
 - Zorunlu muhasebe bilgileri
 - Küçük işletmelerin sorunları
 - Danışmanlık
 - İş geliştirme hizmetleri

Söz konusu başlıklarda belirtilen konuların eğitim yoluyla aktarılmasında bir takım tekniklere yer verilmektedir, bu teknikleri şu şekilde saymak mümkündür (Tekin, 2016: 450).

- Seminer
- Girişimci kimliği
- Workshop
- Düz anlatım
- Tartışma
- Soru-cevap
- Etkileşimli öğrenme
- Beyin fırtınası
- Bireysel öğretim
- Problem çözme

- Örnek olay çözümlemesi
- Gösterim
- Çapraz ateş paneli
- Çarpıcı düşünme teknikleri

2.1.1. Dünyada Girişimcilik Eğitimi

Girişimcilik çerçevesinde ilk eğitim 1938 yılında Japonya’da Emeritus tarafından verilmiştir. Emeritus girişimcilik eğitiminin ülke ekonomisine ve kalkınmasına büyük ölçüde katkı sağlayacağını düşünmüş ve bunu açıklamıştır. Eğitim vermeye öncelikli olarak küçük işletmelerde başlayan Emeritus bu işletmelere girişimcilik ile ilgili seminerler vermiştir. Bunun dışında üniversitelerde verilen girişimcilik eğitimlerinde problem çözme konusuna önem verilmiştir. Japonya’nın ardından 1947 yılında Amerika Birleşik Devletlerinde Harvard’da Myles Mace tarafından girişimcilik eğitimleri vermeye başlanmıştır. ABD’de verilen bu eğitimlerde liderlik konusu üzerinde durulmuştur (Duran vd., 2013:42). Bazı ülkelerin girişimcilik eğitimi uygulamalarına aşağıda yer verilmektedir (Yelkikalan vd., 2010:54-55);

- Finlandiya: Ülkede tüm eğitim düzeylerinin müfredatına girişimcilik eğitimi dâhil edilmiştir.
- Almanya: Almanya Federal Eğitim ve Araştırma Bakanlığı desteğince iş dünyası ile eğitim dünyasını bir araya getirmek ve iş birliği sağlamak amaçlı “Exist Programme” kurulmuştur. Program sayesinde yükseköğrenim ve araştırma yapan kuruluşlarda girişimci zihniyetin yaratılması hedeflenmekte ve bu doğrultuda taraflar bir araya getirilmektedir.
- İrlanda: Ülkede “Campus Company Programme” isminde yeni kurulan işletmeleri geliştirme odaklı olan ve üniversite temelli girişimci sayısının artırılmasına yönelik destek paketi uygulanmaktadır. Bu program kendi işini kurmak isteyen üniversite mezunları girişimci bireylere bilgi ve destek vermek amacı gütmektedir.
- Hollanda: Ülkede girişimcilik konusunun sağlamlaştırılması için bakanlıklar, kamu daireleri ve işletmeler arasında bir ağ kurulmuştur. Özellikle ekonomi bakanlığı ile yapılan çalışmalar sonucunda, işveren kuruluşlar ve bankaların desteğiyle lise eğitimi gören öğrencilerin girişimcilik ruhunu oluşturmak ve geliştirmek için “Mini İşletmeler Projesi” ortaya çıkartılmıştır. Proje dâhilinde liseli öğrenciler bir iş fikri ile işletme kurmakta ve hizmet sunmaktadır. Sonucunda yılda bir kez projede başarı kazananlara “Mini İşletme Ödülü” verilmektedir.
- Yunanistan: Ülkede Atina’da bulunan “Sivitanidios Teknik Okulu”nda öğrenciler eğitim gördükleri süre boyunca hem teorik dersler görürlerken hem de sanal bir işletmenin yönetimini yaparak pratik yapmış olmaktadır. Ayrıca öğrencilerin mevcut ve gelecekteki girişimcilik kariyerleri konusunda bilgi sahibi olmaları için irtibat ofisleri kurulmuştur.
- İngiltere: Ülkede finansal sıkıntı yaşayan ve girişimcilik için yeterli kaynağı bulamayan bireylerin faydalanması amacıyla Kredi Garanti Fonları’nın oluşturulmasının yanında bireylerin temelden girişimci düşünceye sahip olmaları için girişimcilik eğitimi veren kurslara devlet desteği sağlanmaktadır. Ayrıca finansal destek arayan bireyler ile yatırımcıları bir araya getiren “Ulusal İş Ağı” kurulmuştur.

2.1.2. Türkiye’de Girişimcilik Eğitimi

Türkiye’deki eğitim-öğretim programları incelendiği zaman üniversitelerin iktisadi idari bilimler fakültesinin işletme bölümleri ile meslek yüksekokullarında var olan işletmecilik programlarında içerik olarak girişimcilik eğitime kısmen yer verilmektedir. Fakat diğer dünya üniversiteleri ile karşılaştırıldığı zaman Türkiye’de verilen eğitimin oldukça dar bir kapsam içerdiği görülmektedir. Üniversitelerde verilen girişimcilik eğitiminde, girişimcilerde olması gereken özellikler, girişimcilikte başarı ve başarısızlık unsurları, iş planı hazırlama, küçük işletmelerin sorunları gibi oldukça dar bir çerçeve görülmektedir (Çolakoğlu ve Çolakoğlu, 2016:74). Türkiye’deki 38 devlet ve 19 vakıf üniversitesinin işletme bölüm veya fakültelerinde girişimcilik eğitiminin verildiği bilinmektedir ve 4 üniversitede de genç girişimci yetiştirme programı uygulanmaktadır. Türkiye’de üniversite düzeyindeki girişimcilik dersleri genellikle kontenjan ve kredi açısından sınırlı kalmakta ve seçmeli ders olarak verilmektedir. Genel bir çerçeve ile bakıldığı zaman, 38 ülkede yapılan Global Girişimcilik Platformu araştırmasına göre Türkiye’de girişimcilik eğitimi oranı %6’dır (Yelkikalan vd., 2010:56). Türkiye’de dört üniversitede de girişimcilik bir bölüm olarak tercih edilmektedir. Bu üniversiteler;

- Özyeğin Üniversitesi
- İstanbul Şehir Üniversitesi
- İstanbul Kültür Üniversitesi
- Karabük Üniversitesi

Ülkemizde üniversiteler dışında bazı kurum ve kuruluşların da girişimcilik eğitimi verdiği görülmektedir. Bunlar; KOSGEB (Küçük ve Orta Ölçekli Sanayiye Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı), TEGEV (Teknolojik Eğitimi Geliştirme Vakfı), Genç Başarı Eğitim Vakfı, İş-Kur (Türkiye İş Kurumu) gibi kurumlardır (Çolakoğlu ve Çolakoğlu, 2016:74). Üniversite dışında girişimcilik eğitimi veren bu kurum ve kuruluşların arasında yer almakta olan KOSGEB'in eğitimleri Türkiye'nin 81 ilinde ücretsiz olarak verilmektedir. Bu eğitimler KOSGEB'in belirlediği tarih ve merkezlerde verilmektedir. Duyurular ise KOSGEB'in resmi internet sayfası aracılığıyla duyurulmaktadır. KOSGEB'in vermiş olduğu hibe desteklerinden faydalanabilmek için öncelikli olarak açılmış olan mevcut girişimcilik eğitimlerinden başarıyla geçerek sertifika alma zorunluluğu bulunmaktadır. Eğitim sertifikasını alan bireyler KOSGEB'in sağladığı 50.000 TL hibe ve 100.000 TL faizsiz kredi imkanından faydalanabilmektedirler. KOSGEB'in eğitimlerine sosyal yardım alan bireylerden, SGK'lı olarak özel sektörde çalışmakta olan bireylere kadar 18 yaşını doldurmuş her T.C. vatandaşı başvurabilmektedir (www.kosgebkredisi.com). Verilmekte olan eğitimlerin tamamlanması halinde eğitimi alan bireylere yeni girişimci desteği kapsamında yapılan yardımlar ise şu doğrultuda yer almaktadır. İşletme kuruluş desteği üst limit olarak 2.000 TL'dir. Kuruluş dönemi makine, teçhizat, ofis donanım ve yazılım desteği ise geri ödemesiz bir şekilde 18.000 TL'dir ve destek oranları 1.-2. Bölgelerde %60, 3.4.5. ve 6. Bölgelerde %70 oranında uygulanmaktadır. İşletme Giderleri Desteği 30.000 TL'dir ve destek oranları kadın girişimci, gazi, birinci derece şehit yakını veya engelli girişimcilere 1.-2. Bölgelerde %80, 3.4.5. ve 6. Bölgelerde ise %90 oranında uygulanmaktadır. Geri ödemeli olan sabit yatırım desteği ise 100.000 TL olarak belirlenmiştir (www.kosgeb.gov.tr). KOSGEB vermiş olduğu girişimcilik eğitimlerini üniversitelerin veya belediyelerin konferans salonlarında ve atölyelerinde gerçekleştirmektedir. Verilen eğitimler KOSGEB'in yetkili eğitimcileri ve üniversitelerin işletme branşındaki öğretim üyeleri tarafından verilmektedir. Eğitimler toplamda 32 saat sürmekle beraber 4 ana modül üzerinden verilmektedir (www.kosgebkredisi.com). Bu modüller ve eğitim içerikleri şu şekildedir;

1.Modül: Girişimcilik özelliklerinin sınanması, iş fikri geliştirme ve yaratıcılık üzerine egzersizler.

2.Modül: İş planı kavramı ve iş planı öğeleri olan pazar araştırma, pazarlama planı, üretim planı, yönetim planı ve finansal plan.

3.Modül: İş planı öğelerinin pekiştirilmesini sağlamakta olan pazarlama planı, pazar araştırması, üretim planı, yönetim planı ve finansal plan üzerine atölye çalışmaları.

4.Modül: Belirlenen iş planının yazılması ve etkili bir sunum için dikkat edilecek hususlar.

Yukarıda içeriği belirtilmiş olan KOSGEB eğitimlerine %80 oranında devam sağlamış olan katılımcılar eğitim sertifikalarını almaktadırlar. Eğitimi başarıyla geçen katılımcılar şirketlerini kurduktan sonra mevcut hibe ve desteklerden yararlanmak için KOSGEB'e başvurularını gerçekleştirirler (www.halkbankkobi.com). İnce, Çamlıbel ve Birol'un(2016) yapmış oldukları çalışmada KOSGEB'in girişimcilik eğitimlerini alan bireylerin girişimcilik kararlarını etkilemekte olan sebepler üzerinde durmuşlardır. KOSGEB eğitimlerinin içerikleri ve eğitimi alan bireylerin içinde buldukları mevcut durumu inceleyen çalışmada katılımcıların demografik özelliklerinin girişimcilik kararlarını etkileyip etkilemediği sorusu üzerinde yoğunlaşmışlardır. KOSGEB eğitimlerini ve kursiyerlerini ele alan bu çalışma sonucunda her girişimci adayın kendi yaşantısı, kişisel ve demografik özelliklerinin ve cinsiyetlerinin gibi pek çok farklılığın bireylerin girişimcilik kararlarını etkiledikleri gözlemlenmiştir. Sonuç olarak belirtilmiştir ki girişimciliği geliştirmek isteyen ve girişimci birey sayısını artırma doğrultusunda eğitim veren kurum ve kuruluşların tüm bu farklılıkları göz önünde bulundurarak eğitim içeriklerini oluşturmaları ve o doğrultuda eğitim vermeleri daha faydalı olacaktır ve daha fazla girişimcinin ortaya çıkmasına sebep olacaktır (İnce vd., 2016: 121). Tiyek(2018)'in yapmış olduğu bir çalışmada KOSGEB'in yürütmekte olduğu Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri sonunda eğitimi alan bireylerin ne kadarının girişimcilik hayatına dâhil oldukları ve ne kadarının ise girişimcilikten vazgeçtikleri üzerinde durulmuştur. Kırklareli ilinde yapılan bu çalışmada amaç KOSGEB eğitimi sonucunda girişimciliğe dâhil olamayan bireylerin neden olamadıklarını ortaya çıkarmaktır. KOSGEB eğitimini alan kursiyerler üzerinde yapılan bu çalışmada görüşme yapılan 40 bireyden yalnızca 2'sinin KOSGEB desteği ile kendi işini kurdukları gözlemlenmiştir. Geriye kalan bireylerden 6'sı yine

kendi işini kurmuşlar fakat herhangi bir KOSGEB desteğinden faydalanmamışlardır. Destek almayan bireylerin sebep olarak gösterdikleri durumlar ise gerekli bürokratik işlemlerin oldukça uzun sürmesi, bireylerin eğitim sonucunda dahi girişimci olmak isteme konusunda kararsız olmaları, öz sermaye yetersizliği gibi durumlardır (Tiyek, 2018: 68). Çalışma sonucunda girişimci sayısının artırılmasına yönelik bir takım önerilerde de bulunulmuştur. Bu öneriler arasında, bürokratik işlemlerin kolaylaştırılması gerektiği, eğitim alan grupların birbirine daha yakın özellikler taşıyan bireylerden oluşması gerektiği, verilen eğitimlerin girişimcilik konusunda daha deneyimli bireyler tarafından verilmesi gerektiği, verilen eğitimlerin verimli olup olmadığının gözlemlenmesi için girişimcilerin eğitim sonrasında da takip edilmesinin gerektiği ve özellikle genç girişimci adaylarının hangi iş kolunda yer almak istediklerinin iyi tespit edilmesi gerektiği bulunmaktadır (Tiyek, 2018: 68-69).

Bunun dışında İstanbul Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitim Kursları (İSMEK) 'da girişimcilik eğitimlerini vermektedir. Toplamda 48 saatten oluşmakta olan eğitimlerin içerikleri 6 haftaya ayrılmış bir biçimde eğitim alan bireylere aktarılmaktadır. İSMEK Girişimcilik Eğitimleri dâhilinde 6 haftada aktarılan içerikler ise şu şekilde sıralanmaktadır:

- 1.Hafta: girişimcilik süreci, girişimciliğin tanımı, girişimciliğin özellikleri, yeni bir iş kurmak için kritik faktörler, yeni iş fırsatlarını değerlendirmek, başarılı bir işin girdileri, yükselen iş ve yaşam trendleri.
- 2.Hafta: İş Fikri Bulma Yöntemleri, yeni bir ürün veya hizmet geliştirmek, bir zincir girişimciliği bayii (franchising) almak, var olan bir şirkete ortak girmek, bir şirket satın almak
- 3.Hafta: Pazar araştırması stratejisi, sektör analizi, müşteri, girdi, işgücü piyasaları analizi, ikincil araştırma, birincil araştırma.
- 4.Hafta: Bir iş planı hazırlama, planın içeriği, yönetici özeti, pazarlama planı hazırlamak, pazarlama amaçlarını oluşturma, pazarlama stratejisini geliştirme, işletmenin teknik planı, makine ekipman seçimi, işgücü seçimi, kuruluş yeri seçimi, örgütlenme modelleri, insan kaynakları planlaması.
- 5.Hafta: Finansal planlama, gelir planlaması, gider planlaması, nakit akış planlaması, finansal planlama, operasyon ve plan ilişkisi, banka kredileri, hissedar alma, müşterilerden borç alma, satıcılardan borç alma
- 6.Hafta: Muhasebe ve teşvikler, devlet teşvikleri, girişimciliğin yasal ve vergi çerçevesi, bir avukat ve muhasebeci seçmek, şirket kurma ve ilgili yasal mevzuatı, vergi mevzuatı, sosyal sigorta mevzuatı(www.ismek.ist).

İş Bankası'nın temel destekçiliğini üstlenmekte olduğu ve bunun yanında Kolektif House tarafında yönetilmekte olan Workup, teknoloji tabanlı iş fikrine sahip olan girişimci bireyler ile erken aşama girişimleri, destek beklemekte oldukları zaman doğrultusunda iş fikri geliştirme ve işlerini büyütme amacıyla desteklemektedirler. Workup söz konusu desteklerini sağlarken ekosistemin önde gelen mentorlarından ve hali hazırda birçok girişim ve girişimciye destek veren Hackquarters'ın yardımını almaktadır. Workup programının ilk 1 ayı deneme olmak ile birlikte toplamda 6 aydan oluşan bir süreç mevcuttur. Bu süreç dahilinde eğitim alan girişimci bireyler, uzman kişiler ve banka yöneticilerinden düzenli olarak mentorluk desteği almakla beraber, iş fikri geliştirme, araştırma ve müşteri geliştirme, satış ve pazarlama, sunum teknikleri, hukuk, finans, muhasebe, devlet hibeleri ve teknik birçok konuda ücretsiz bir şekilde danışmanlık hizmetine sahip olmaktadır. Aynı zamanda eğitimi alan bireyler Kolektif House üyesi oldukları için Kolektif House'un sunmakta olduğu tüm ayrıcalıklara sahip olmakta ve etkinliklerine katılım gösterebilmektedirler(www.isbank.com.tr).

Toplam 4 aşamadan oluşan bir girişimci seçim sürecine sahip olan Endeavor Türkiye'ye her sektörden firmanın başvurusunu kabul etmektedir. Başvurusunu gerçekleştiren firmalar yapmış oldukları ilk görüşmenin ardından mentorluk seanslarının da dahil olduğu 6-18 ay devam eden bir seçim sürecine dahil olmaktadır. Başvuru sürecinde ise başvuru yapacak şirketin en az 1 yıldır faaliyet göstermekte olması ve büyüme aşamasında olması gerekmektedir. Başvuru yapacak bireylerin ise söz konusu şirkette hisse sahibi olması ve günlük yönetimde yer alması gerekmektedir. Endeavor Türkiye'nin destek sürecinde ise Mentorluk, Danışmanlık, Networking, Eğitim, İnsan Kaynakları ve Finans başlıkları dahilinde hizmetler verilmektedir(endavor.org.tr).

İŞKUR Girişimcilik Eğitim Programı Türkiye İş Kurumuna bağlı bireylere yönelik olarak varlığını sürdüren, bireylerin kendi işlerini kurmalarına ve geliştirmelerine destek olmak amacı güden bir programdır. Program kapsamında "Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ile Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) arasında mevcut olan Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi İşbirliği Protokolünde belirlenmiş esaslar çerçevesinde temel girişimcilik eğitimleri gerçekleştirilmektedir. Gerçekleştirilmekte olan

eğitim sınıf eğitimi kapsamında olup en az 32 saatten oluşmaktadır. İŞKUR bünyesindeki bu eğitimden faydalanabilmek için ise bireylerin kuruma kayıtlı olması, 18 yaşını tamamlamış olmaları, mevcut eğitimin aynı modülünden daha önce faydalanmamış olmaları, iş ve meslek danışmanlığı hizmetlerinden ise faydalanmış olmaları gerekmektedir. Girişimcilik eğitim programı kapsamında aynı zamanda katılımcıların zaruri giderleri, iş kazası ve meslek hastalığı sigortası primi ve genel sağlık sigortası prim giderleri karşılanmaktadır. Eğitimden faydalanabilmek için ise 81 ilde bulunmakta olan Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri ile hizmet merkezlerine başvuru yapılabilmektedir(www.iskur.gov.tr).

3. BİR UYGULAMALI GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ ÖRNEĞİ OLARAK; AĞ VE TEKNOLOJİ ODAKLI UYGULAMALI GİRİŞİMCİLİK PROJESİ

Bu çalışmada uygulamalı girişimcilik eğitimi projesine örnek olarak ele alınmış olan proje Süleyman Demirel Üniversitesi'nde uygulanmakta olan "Ağ ve Teknoloji Odaklı Uygulamalı Girişimcilik (ATOG) Projesi"dir. ATOG projesi Süleyman Demirel Üniversitesi'nde öğrenim gören lisans öğrencilerinin her dönem başında seçmiş oldukları " Üniversite Ortak Seçmeli Girişimcilik" dersi çerçevesinde uygulanmaktadır. Bu dersi farklı fakültelerden lisans öğrencileri seçmektedirler. Dönem başında yaklaşık 400 öğrenci ile uygulanmaya başlanan proje bugüne kadar yaklaşık 1500 öğrenciyle buluşmuştur. Bu eğitimler Dr. Öğretim Üyesi Pınar Göktaş'ın yürütücülüğündeki ekip tarafından verilmiştir.

Verilen bu uygulamalı girişimcilik eğitimlerinin temel içeriklerinin şu şekilde sayılması mümkündür;

- Para psikolojisi
- Finansal okuryazarlık
- Para ve bütçe yönetimi
- Girişimcilik ve inovasyon
- İhtiyacı belirleme
- İş fikri geliştirme
- İş planı yapabilme
- İş fikrini gerçekleştirebilme
- İş modelini belirleme
- Pazarlama stratejilerini kavrama
- KOSGEB ve diğer hibe destekleri hakkında bilgi verme
- Sunuculuk ve hitabet kapsamında öğrencilerin kendilerini geliştirmelerini sağlama
- Sosyal medyayı ve teknolojik programlarının etkili kullanılmasını sağlama

Bütün bu içerikler Özgür Bolat Eğitim Danışmanlık Şirketi'nden eğitimlerle koordineli bir şekilde çalışılarak oluşturulmuştur. Bu ders içeriklerinin aktarımı esnasında proje kapsamında verilen eğitimin sağlanmasını ve kalıcılığının sağlanması için bir takım oyunlar sınıf içerisinde gerçekleştirilmiştir. Bu oyunlar ve bu oyunların eğitim esnasında uygulanma nedenleri ise şu şekilde aktarılmaktadır;

- Ağ Oyunu: Ders kapsamında eğitim gören öğrenciler ilk derste ağ oyunu ile eğitime başlarlar. Bir top şeklinde olan ip yumağını her öğrenci eline alır ve ismini, soy ismini, memleketini, hobilerini ve hayallerini söyleyerek ipin ucundan tutarak ağı bir başka arkadaşına fırlatır. Bu oyun ip yumağı her öğrenciye geldikten sonra biter. Oyun sonunda bütün öğrenciler ellerinde tuttıkları ipi havaya kaldırır ve ders içeriklerinde sürekli bahsedilen iletişim ağı kavramını somut bir şekilde görürler. Bu oyun hem öğrencilerin birbirlerini tanımalarına hem de önemi ısrarla vurgulanan network kavramını anlamalarına yardımcı olmaktadır.
- Marshmallow Oyunu: Tüm dünyada anaokulu çocuklarından şirketlerin CEO'larına kadar uygulanan çok önemli bir girişimcilik programı uygulamalarından biridir. Öğrencilerin neredeyse tümü bu etkinlik ile ilk kez program kapsamında tanışmışlardır. Marshmallow oyunu kapsamında kullanılan 18 adet makarna sapı, bant

ve bir adet marshmallow ile ekip olarak en yüksek kuleyi yapmayı amaçlamaktadırlar. Ellerindeki malzemeleri kullanarak en yüksek ve en kaliteli/sağlam kuleyi yapmaya çalışan öğrenciler; deneme yanılma yöntemi ve ekip çalışması ile ortak bir plan dâhilince çalışmayı deneyimlemişlerdir.

- **Bavul Oyunu:** Ders kapsamında eğitim gören öğrencilerin pazarlama konusunu iyi anlamaları için bu oyun uygulanmaktadır. Oyun kapsamında öğrencilere mukavva, el işi kâğıdı, bant ve makas verilmektedir. Her öğrenci grubu bu malzemeler ile kendisine bavul yapmaktadır. Onlardan istenen yaptıkları bavulların günümüzde kullanılan bavullardan daha farklı bir özelliğinin olmasıdır. Öğrenciler yaptıkları bu bavulları ders sonunda diğer gruplara tanıtıp onlara satış yapmaya çalışmaktadırlar. Bu sayede öğrenciler derste anlatılan pazarlama konusunu sınıf içerisinde uygulamalı olarak deneyimlemiş olmaktadır.
- **Asansör Konuşması Oyunu:** Bu oyun kapsamında öğrenciler dönem içerisinde buldukları ve geliştirdikleri iş fikirlerini bir senaryo dâhilinde anlatmaları istenir. Senaryoya göre iş fikri sahibi öğrenci bir asansöre binmiştir ve asansörde 3 dakikalık bir mesafeyi kat edecektir. Asansörde kendisiyle birlikte bir yatırımcının da olduğu iletilen iş fikri sahibi öğrenci, iş fikrini 3 dakikada o yatırımcıyı ikna edecek şekilde anlatır. Bu oyun sayesinde öğrenciler iş fikirlerini kısa sürede detaylı ve ikna edici olarak nasıl anlatabileceklerini öğrenir ve deneyimler.
- **Kırılmadan Uçan Yumurta:** Bu oyun kapsamında öğrencilere, bir adet yumurta, karton, el işi kâğıdı, balon, bant ve makas verilir. Öğrencilerden istenen onlara verilen yumurtayı ellerindeki malzemeleri kullanarak şekillendirmeleri ve bu işlem sonucunda yere düşen yumurtanın kırılmamasını sağlamalarıdır. Etkinlik sonucunda öğrenciler ekip olarak çalışma ve çok yönlü düşünebilme becerilerini geliştirmektedirler.

Bütün bu içeriklerin ve oyunların proje kapsamında aktarıldığı üniversite ortak seçmeli ders olan girişimcilik dersi Cuma günleri 14.00 ve 20.30 saatleri arasında dört şubede gerçekleştirilmektedir. Dersi seçmiş olan lisans öğrencileri kendi ders saatlerinde eğitimi almak için sınıflarına geldikleri zaman projenin ilk gününde takım çalışmasını deneyimlemeleri ve lider olan öğrencilerin liderlik yeteneklerini geliştirebilmeleri için gruplara ayrılmaktadırlar. Her sınıfın yaklaşık 100 kişi olduğu bu derste yaklaşık 10 gruba ayrılan öğrenciler proje kapsamındaki eğitimlerini kendi 10 kişilik gruplarıyla koordineli çalışarak almaktadırlar. Bu koordineli çalışmanın yanında öğrencilerin hem girişimcilik eğitimini daha iyi algılamaları hem de yapacakları faaliyetlerde daha başarılı olabilmeleri için, onlara tecrübeleri ve birikimleriyle destek olacak mentorlarla iletişime geçilerek ve her gruba bir mentor eşleştirilmiştir. ATOG projesine mentor ve jüri desteği veren kurum ve kuruluşlar şunlardır;

- Isparta Girişimci ve Sanayici İş Adamları Derneği (IGSIAD)
- Antalya Sanayici ve İş Adamları Derneği (ANSİAD)
- Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı (BAKA)
- TOBB KGK
- KOSGEB
- Mentor Derneği
- Habitat Derneği
- Genç Başarı Eğitim Vakfı

Yukarıda sayılmış olan kurum ve kuruluşlar sayesinde çalışma imkanı bulunan mentorlar ile proje kapsamında eğitim gören öğrenciler arasındaki ilişki gerek yüz yüze gerekse de online destek aracılığıyla sağlanmıştır. ATOG projesinin çevrimiçi platformu olan www.sdugirisimcilik.com sitesi üzerinden eğitimi alan öğrenciler ile mentorların iletişime geçmeleri ve projeleri hakkında çalışmalar yapmaları sağlanmıştır. Bu çevrimiçi platform sayesinde iş dünyasının uzman isimlerinden oluşan mentorlar, zaman tasarrufunda bulunarak eğitimi alan öğrencilerle anında ve mesafe kavramını aşarak farklı illerden ulaşabilmişlerdir.

Eğitim esnasında öğrencilere eğitim içerikleri modüllere ayrılarak aktarılmıştır. Bu aktarımın sonunda ise başarılı öğrenci gruplarının iş fikirlerini çeşitli mentor ve jüri üyelerine sunduğu çalıştay gerçekleştirilmektedir.

3.1. Eğitim İçeriği Modülleri

Modül 1 - Projeye Giriş Ana Çerçeveler:

İlk modülde öğrencilerin bilgilendirilmesiyle dönem boyunca eğitim içeriğinin ne olacağı, işlenişin nasıl yapılacağı ve hangi etkinliklerle verilen eğitimlerin kalıcılığının sağlanacağı aktarılmaktadır. İlk ders kapsamında öğrenciler ağ oyunu etkinliğini oynamışlar ve bu sayede hem birbirlerini yakından tanımakta hem de ders kapsamında onlara sık sık bahsedilecek olan iletişim ağını somut bir şekilde görmekteyiz.

Modül 2 - İş Fikri Oluşturma:

Bu modülde öğrencilere iş fikri oluşturma konusu aktarılmaktadır. Yeni bir ürün ya da hizmet oluştururken nelere dikkat edilmesi gerektiği, hangi adımları izlemeleri ve hangi konulara yoğunlaşmaları gerektiği aktarılmaktadır. Buna ek olarak “Finansal Okur-Yazarlık” konusu hakkında öğrencilere kapsamlı bilgi verilmekte, bütçenin tarihi, paranın tarihi, girişimci ve girişimcilik kavramları, girişimci bireylerde olması gereken özellikler ve inovasyon ile girişimcilik arasındaki farklılıklar anlatılmaktadır. Bu ders sonunda öğrenciler yönetim severler, üretim severler, icat severler, finans severler ve pazarlama severler şeklinde her başlıkta en fazla iki kişi olmak üzere 10’ar kişilik gruplara ayrılmaktadırlar. Dolayısıyla bu şekilde her öğrenci iş alanlarını ve gruplarını oluşturmuş olmaktadır. Aynı zamanda öğrenciler birbirleriyle kolay iletişim kurabilmek ve iş fikrini her an gelişime açık tutabilmek için WhatsApp grupları kurmaktadır. Ders sonunda ise her grup kendine bir grup lideri seçmektedir.

Modül 3 - İnovasyon ve Girişimcilik:

Öğrenciler bu modül kapsamında anlatılan derste girişimcilik ile inovasyon arasındaki ince ve detaylı farkların neler olduğunu kavramaktadırlar. Aynı zamanda ilk dersin tekrarını veriler ve istatistiki bilgiler kapsamında gerçekleştirmektedirler. Ek olarak bu hafta ile eş zamanlı olarak mentorlar ile mentor farkındalık eğitimi kapsamında çevrimiçi buluşmalar gerçekleştirilmiş ve mentorlar ile öğrenci ilişkilerinin daha verimli geçebilmesi için çalışmalar yürütülmüştür.

Modül 4 - Ekip Çalışması ve İş Fikri:

Bu modül kapsamında öğrencilerin problemlere çözüm odaklı yaklaşımları amaçlanmaktadır. Öğrenciler çözüm üretmek için tespit ettikleri sorunlara ne gibi çözümler getirebileceklerini öğrenmekte ve bu çözümü ekip olarak ortaya çıkarmaktadırlar. Bu sayede ekip çalışmasının faydaları öğrencilere aktarılmaktadır. Bu eğitimin sonunda ise öğrencilere “Marshmallow Oyunu” oynatılmaktadır. Bu oyun dâhilinde öğrenciler ekip çalışmasının ve birlikte hareket etmenin önemini kavrarlar, grup liderleri de grubu yönetme becerilerini geliştirebilmektedir.

Modül 5 – Yalın Canvas İş Modeli ve Swot Analizi:

Ders kapsamında örnek olarak sunulmakta olunan Yalın Canvas iş modeli üzerinden dersi alan öğrencilerin iş planlarını oluşturmaları ve o iş planı çerçevesinde hareket etmeleri gerektiği onlara aktarılmaktadır. Öğrenciler tüm adımları dikkatle takip ederek iş planlarını tamamlamakta ve bu sayede ekipler uygulamalı olarak bir plan yapmanın önemini kavramaktadırlar. Aynı zamanda ders içerisinde yer alan videolarla iş hayatının önemli isimlerinin hayat hikâyeleri izletilerek öğrencilere ilham verilmektedir. Ders sonunda ise öğrencilerden ortaya koydukları iş fikirlerinin Swot analizlerini yapmaları ve bu analiz sonucunda ortaya çıkan veriler doğrultusunda hareket etmeleri istenmektedir.

Modül 6 – Fizibilite Çalışması:

Bu modül kapsamındaki derste öğrencilere yatırım nedir, iş fikrine nasıl yatırım yapılır, iş fikrine bütçe dağılımı nasıl yapılmalıdır, mikro ve makro bütçe nedir, fizibilite etüdü nedir, fizibilite aşamaları nedir, bilanço nedir, pazarlama nedir gibi temel konu başlıkları dahilinde bilgilendirme yapılmaktadır. Fizibilite örneği başta olmak üzere toplam üç videonun da izletilmesiyle birlikte ders gerçekleştirilmektedir. Bu ders sonunda öğrenciler fizibilite çalışmasının iş fikirlerinin hayata geçirilmesi hususunda ne kadar önemli bir adım olduğunu kavramaktadırlar ve kendi iş fikirlerine fizibilite çalışması yapmaya başlamaktadırlar.

Modül 7 – Finansal Tablo ve Bütçe Çalışması:

Bu modül kapsamındaki derste öğrencilere bütçe çalışmasının adımlarından ve temel çerçevesinden bahsedilmektedir. Öğrencilerin söz konusu iş fikirlerinde ne kadar bütçeye ihtiyaç duyduklarını tespit edebilmelerinin sağlanmasına yönelik anlatımlar yapılmaktadır. Büyük şirketlerden örneklere çokça başvuru olan bu modülde bütçeye gerekli önemin verilmemesi takdirde nasıl olumsuz sonuçların ortaya çıktığı öğrencilere aktarılmaktadır.

Öğrenciler, bütçenin gelecekteki belirli bir dönemde gerçekleşmesi öngörülen gelir ve giderlerin karşılıklı tahminlerini içeren cetveli olduğunu kavrarlar. Pazarlamanın tarihsel sürecini kavrarlar. Tüm süreçlerin ne denli

etkili olduğunu kavrarlar. Aynı zamanda, en uygun maliyete en kaliteli ve ihtiyaca yönelik, hızlı üretime geçebilir bir ürün ya da hizmet üretmenin farkına varırlar. Prototip oluşturmanın iş fikrine sağlayacağı katkıları öğrenerek kendi iş fikirlerinin prototipini oluştururlar.

Modül 8 – Sunum ve Hitabet:

Öğrenciler bu modül dahilinde, iş fikirlerini kurum ve kuruluşların önünde sunmaları gerekmekte olduğunu anlamakta ve sunum aşamasında hangi adımlara dikkat edilmesi gerektiğini kavramaktadırlar. Öğrencilere hitabet ve etkili sunumun, marka ve slogan çalışmasının, görünürlük çalışmasının önemi aktarılmaktadır.

Modül 9 – Sosyal Medya Kullanımı:

Öğrenciler ders dâhilinde kurmuş oldukları şirketlerin aynı zamanda sosyal medya hesaplarını da faaliyete geçirerek ürün/hizmetlerini kullanıcı ile buluşturma yolunda etkili olabilecek bir yol izlemektedirler. Proje kapsamında öğrencilerin sosyal medya kullanımı ve sosyal medyada etkili olabilmelerini sağlamak için ilgili eğitimler sunular yoluyla aktarılmaktadır.

3.2. Proje Çalıştayı ve Proje Dâhilindeki Ekiplerin Katıldığı Projeler

3.2.1. Ağ ve Teknoloji Odaklı Uygulamalı Girişimcilik (ATOG) Projesi Çalıştayı

Öğrenciler dönem sonu çalıştayında, çalıştaya davetli olan mentorlar ve jüri üyelerine iş fikirlerinin sunumlarını gerçekleştirmektedirler. Bu sunumları ise sadece proje sonundaki başarı sıralamasında ilk 10'a giren gruplar gerçekleştirmektedir. Öğrenci gruplarının yapmış olduğu sunular sonucunda jüri üyelerinden en fazla puanı alan 3 grup belirlenmekte ve 1.lik, 2.lik ve 3.lük ödülleri takdim edilmektedir. Dönem boyunca sosyal medyayı en etkin kullanan öğrenci ve öğrenci grubuna ödülleri takdim edilmektedir. Buna ek olarak dönem boyunca dersi alıp projeye dâhil olan bütün öğrencilere "SDÜ Girişimcilik Programı" katılım sertifikaları takdim edilmektedir.

Çalıştay kapsamında davet edilen jüri üyeleri ise şu isimlerden oluşmaktadır:

- Mustafa Höke – İŞKUR Isparta Müdürü
- Yurdun Yıldırım – KOSGEB İl Müdürü
- Ömer Ferda Akyol – BAKA Uzmanı
- Işık Yargın – ANSİAD Girişimcilik Komitesi Başkanı
- Sezgin Arı – ARI MEDYA Kurucusu
- Şule Serter – Coca Cola İçecek Gençlik Fonu Proje Lideri
- Gökhan Kenanoğlu – BOSS Müsteşarlık Danışmanı
- Aslı Ersoy – Amerikan Konsoloslugu İletişim Uzmanı

Dönem içerisinde ise öğrencilere deneyimlerini aktarmaları için davet edilen konuşmacılar şu isimlerden oluşmaktadır:

- Çelik Ören – Girişimci, Yatırımcı, Mentor
- Seçil Çelebi – Genç Başarı Eğitim Vakfı Genel Müdür
- Dinçer Keskinpala – Ceo&Founder
- Halil Türker – Spiker ve İletişim Uzmanı

Tüm bu bahsedilen eğitim dönemi boyunca öğrenci gruplarının katılım gösterdiği proje/yarışmalar olmuştur. Bunlar;

3.2.2. Ar-Ge Proje Pazarı

Ar-Ge Proje Pazarı kapsamında başvuran katılımcılar akıllı ulaşım, enerji ve temiz teknolojiler, sürdürülebilir tarım ve beslenme, ileri imalat ve sanayi 4.0, sağlık ve iyi yaşam, iletişim ve sayısal dönüşüm gibi birçok konu dâhilindeki projeleriyle başvurmuş ve jüri üyelerine sunumlarını gerçekleştirmişlerdir. Ağ ve Teknoloji Odaklı

Girişimcilik Projesi dâhilindeki öğrenciler de proje pazarına katılım göstermişlerdir. Bu katılımlar sayesinde öğrenciler projelerinin gelişimlerine büyük ölçüde fayda sağlamışlardır.

3.2.3. Coca-Cola İçecek Geleceğe Dönüşüm Projesi

Coca-Cola İçecek Geleceğe Dönüşüm Projesi, Birleşmiş Milletler Kalkınma Hedefleri doğrultusunda şekillenen, 2025 vizyonuna sahip, topluma değer katma, şeffaflık ve sürdürülebilirlik açısından lider bir kurumsal vatandaş olma çabası göstermekte olan bir projedir. Projenin ana hedefi gençlerin gelecekle ilgili problemlere çözüm üretmelerini sağlamak, gençlere sosyal ve çevresel konularda söz söyleme hakkı tanımak, gençlerin kişisel/mesleki alanda gelişmelerine yardımcı olmak ve çevresel sorunlar çerçevesinde model çözümler üretebilmelerini sağlamaktır (www.ccigenclikfonu.com). Pilot olarak Süleyman Demirel Üniversitesi iş birliğiyle başlatılan bu proje kapsamında Coca-Cola içecek sadece SDÜ öğrencilerinin başvurularını kabul etmiştir. ATOG projesi kapsamındaki öğrenciler bu pilot projeye oldukça yoğun bir ilgi göstermişler ve ürettikleri iş fikirleri ile başvurularını gerçekleştirmişlerdir.

3.2.4. TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Yurt İçi Araştırma Projeleri Destek Programı

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) ülke çapında bilim ve teknoloji için çalışanlara destek olma, teşvik etmek ve yön verme gibi konuları amaçlayan bir kurumdur. Ülke çapındaki birçok alanda araştırma ve geliştirme ile ilgili her faaliyeti desteklemektedir. Ülkenin kalkınması alanındaki her türlü projeleri geliştirmek ve bunları düzenlemek temel politikalar arasındadır. Programın amaç ve kapsamı ise üniversitelerin doğa bilimleri, mühendislik ve teknoloji, tıbbi bilimler, tarımsal bilimler, sosyal bilimler ve beşeri bilimler alanında öğrenim gören lisans öğrencilerinin projeler yoluyla araştırma yapma teşviklerinin artırılması, mevcut ve ileride olacak olan proje ve yarışmaların gelişimine katkı sağlamak olmuştur (www.tubitak.gov.tr). Ağ ve Teknoloji Odaklı Uygulamalı Girişimcilik Projesi dâhilindeki tüm öğrenciler iş fikirleri ile başvurularını yapmışlar ve ekipler arasından değerlendirmeyi geçerek projesi desteklenen iş fikirleri olmuştur.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Girişimci ve girişimcilik konularının önemi küreselleşme sürecinin hız kazanmasıyla beraber oldukça artmıştır. Girişimcilerin özellikle rekabet unsurunun üst seviyelere geldiği günümüz dünyasında başarı ve kazanç elde etmeleri için daha büyük çaplı işlere girişmeleri söz konusu olmaktadır. Bu durum hem onların gelişimi hem de ülkelerinin kalkınması için oldukça büyük önem taşımaktadır (Küçükaltan, 2009:26). Ülkelerin girişimci bireyleri yetiştirebilmesi de bu doğrultuda iyi bir eğitimden geçmektedir. Girişimcilik ve girişimci kavramları günümüzde gelişme, ilerleme ve büyüme gibi toplum için önem arz eden konuların odak noktası haline gelmiştir bu yüzden bu kavramlar ile ilgili eğitimlerin önemi de günden güne artış göstermektedir. Bu alan ile ilgili derslerin eğitimin her kademesinde uygun şekilde verilmesi gerekmektedir (Yılmaz, 2014:307). Aynı zamanda bireylerin içlerindeki girişimcilik potansiyelini açığa çıkarmalarını ve kullanmalarını tetikleyecek en önemli faktörlerden biri olarak eğitimin gösterilmesi mümkündür. Çünkü girişimcilik eğitimlerinin amaçlarından biri de bireyin girişimcilik konusuna yönelik olan bir takım gizli kalmış eğilimlerini ortaya çıkarmak ve bu özelliklerinin farkında olmasını sağlamaktır. Eğitim sayesinde birey hem bu potansiyelinin farkına varabilecek hem de potansiyelini keşfettikten sonra başladığı girişimcilik yolunda ona yardım edecek temel bilgileri edinmiş olacaktır (Balaban ve Özdemir, 2008: 146). Bu çalışmada ele alınan “Ağ ve Teknoloji Odaklı Uygulamalı Girişimcilik Projesi” ile üniversite ortak seçmeli olarak “girişimcilik” dersini alan Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencilerinin içlerindeki girişimcilik potansiyellerini ortaya çıkarmaları, mevcut girişimcilik eğilimlerini güçlendirmeleri ve ileride yapacakları girişimlerde nelere dikkat ederek, nasıl davranarak ilerlemeleri gerektiği aktarılmaktadır. Bu eğitim sonunda öğrenciler dünya ve Türkiye’deki girişimcilik eğitimi ve girişimcilik faaliyetlerini de öğrenerek kendi girişim faaliyetleri için yeni ufuklar elde etmeleri beklenmektedir.

ATOG projesi dâhilinde verilen eğitimlerin diğer ülkelerde uygulanan girişimcilik eğitimleri ile benzerlikleri bulunmaktadır. Almanya’da uygulanmakta olan “Exist Programme” ATOG projesinde olduğu gibi alanında uzman birçok mentor birlikte çalışmaktadır. Programın genel amacı bir iş fikri olan bireylere finansal destek sağlamaktır. Bu finansal desteği sağlama faaliyetlerinin yanında girişimci adaylarına girişimciliğin temel konuları hakkında eğitimler verilmektedir (www.exist.de). Almanya’da yürütülen “Exist Programme”ın ATOG projesinden farkı ise, ATOG projesi bir üniversite kapsamında öğrencilerin seçmiş oldukları ders dâhilinde verilirken, Exist Programme ise başvuru yapan bireylerin değerlendirilmesi sonucunda destek ve eğitim vermektedir (www.exist.de). Hollanda’da lise eğitimi gören öğrencilere uygulanan Mini İşletmeler Projesi

dâhilinde öğrenciler bir iş fikri ortaya çıkarmakta ve projenin verdiği eğitimler doğrultusunda bu iş fikrini hayata geçirmektedirler. Bunun yanı sıra en beğenilen ve uygulanabilir olarak görünen iş fikirleri proje sonunda mini işletme ödülüyle ödüllendirilmektedir. Bu sayede genç bireylerin girişimciliğe ve iş fikri üretmeye yönelik eğilimlerinin artması sağlanmaktadır. Hollanda’da yürütülen bu proje, Süleyman Demirel Üniversitesi kapsamında yürütülen ATOG projesi ile benzerlik göstermektedir. ATOG projesi dâhilinde eğitim alan öğrenciler de iş fikirlerini belirledikten sonra almış oldukları eğitim kapsamında bu iş fikirlerini geliştirmekte ve sene sonunda yapılan çalıştay ile en çok beğenilen üç iş fikri ödüllendirilmektedir. Bu sayede Hollanda da yürütülen “Mini İşletmeler Projesi” kapsamında olduğu gibi ATOG projesi kapsamında da öğrencilerin girişimcilik eğilimleri ve iş fikri üretme başarılarının artırılması hedeflenmiştir. ATOG projesi dahilinde eğitim gören öğrenciler uzman mentorlar ile birlikte hareket ederek kendi iş fikirlerini şirketleştirme sürecini yaşamaktadırlar (Yelkikalan vd., 2010:54-55). Bunun bir örneği yine yurt dışı girişimcilik eğitimi çalışmalarından biri olan Yunanistan Sivitanidios Teknik Okulu’nda görülmektedir. Okulda, eğitim gören öğrencilerin bir işletme dâhilinde, uzmanların denetiminde çalışmaları ve deneyim elde etmeleri istenmektedir (www.sivitanidios.edu.gr). Hem Sivitanidios Teknik Okulu hem de ATOG projesi kapsamında öğrenciler birlikte çalıştıkları uzmanlar sayesinde teorik bilgilerin yanında kendilerini pratikte de geliştirmiş olmaktadır. ATOG projesi ve Sivitanidios Teknik Okulu’nun farkı ise, uzmanlarla çalışma konusunda Sivitanidios Teknik Okulu öğrencilerinin katılımlarının zorunlu olmasıdır. Verilen örneklerle görülmektedir ki, ATOG projesi yurtdışında uygulanan ve başarılı olan girişimcilik proje ve faaliyetleriyle benzerlikler taşımaktadır. Yapılan bu çalışmada içeriğinden ve uygulanışından söz edilmekte olan ATOG projesi uygulandığı ders yılları boyunca öğrencilerin derse etkin bir şekilde dâhil oldukları, derse, geçme kaygısı ile değil girişimciliği öğrenme merakı ile katıldıkları ve ders dönemi boyunca aktif bir şekilde ilgili projeleriyle alakalı çalışmalar yaptıkları bir proje olarak gözlemlenmiştir. Bu durum öğrencilerin ATOG projesini sadece teorik olan ve bir kitaba bağlı olarak işlenen bir ders olarak görmelerine engel olmuştur. Projede eğitim alan öğrencilere içeriklerin oyun tabanlı bir şekilde aktarılmış olmasından dolayı öğrencilerin eğitim süreci boyunca dersten oldukça keyif aldıkları düşünülmektedir. Dersi seçen öğrencilerin şimdiye kadar görmedikleri bir sistemle karşılaşmalarının sonucunda bir süre adaptasyon sorunu yaşadıkları gözlemlenmiştir. Öğrenciler ders dönemi boyunca girmek zorunda oldukları sınavlarda hangi sorularla karşılaşacaklarını kestiremedikleri için teorik olarak ve kitaptan işlenmeyen bu dersin sistemini anlamakta zorluk çekmişlerdir. Proje sürecinin ilerleyen dönemlerinde ise öğrencilerin sistemi anlamaya ve ayak uydurmaya başladıkları gözlemlenmiştir. Proje boyunca öğrencilerin hem derse alışması hem de adaptasyon sorununu en az seviyede hissedebilmeleri için her dönem projede küçük ama etkili değişiklikler yapılması gerektiği düşünülmektedir. Projenin oyun tabanlı bir eğitim sistemine sahip olması kadar proje dâhilinde mentorların da yer alarak öğrencilere destek olmasının pozitif etki yarattığı düşünülmektedir. Proje boyunca çözüm üretmek istedikleri sorunları tespit eden ve bu doğrultuda iş fikirlerini ortaya koyan öğrenciler mentorlardan hem destek almışlar hem de dönem sonu çalıştayında mentorlara ve jüriye iş fikirlerini sunarak geleceğe yönelik fırsatlar elde etme şansına sahip olmuşlardır. Proje dâhilindeki eğitimi alan öğrencilerin eğitim sonunda eğitmenlere yapmış oldukları geri bildirimlerde normalden farklı olan bu eğitim sistemini beğendikleri, projenin mutlaka devamlılığının sağlanmasının gerektiğini düşündükleri ve sadece girişimcilik dersinde değil çoğu derste ATOG projesi mantığının oluşturulması gerektiğini düşündükleri tespit edilmiştir. Öğrencilerden alınan bu geri bildirimler dolayısıyla bu çalışmada değinilen ATOG Projesinin çalışma sisteminin diğer derslere de entegre edilmesinin ve Süleyman Demirel Üniversitesi dışındaki üniversitelerde de uygulanmasının başarılı sonuçlar ortaya koyacağı düşünülmektedir. Aynı zamanda çalışmada yer verilen, KOSGEB eğitimlerinin sonuçlarını ele alan çalışmalarda sonuçlar göz önüne alındığında KOSGEB ve diğer birçok girişimcilik eğitimi veren kurum/kuruluşun ATOG Projesini incelemelerinin ve kendi eğitim içeriklerine aktarmalarının oldukça faydalı sonuçlar doğuracağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akdemir, A. (2015). Girişimcilik ve İş Kurma, Ankara: Orion Kitabevi.
- Akyazı, T. ve Karadal, H. (2017). “Girişimcilik ve Sosyal Ağlar: Sosyal Ağ Analizi Yöntemi ile Aksaray Organize Sanayi Bölgesi’ndeki İşletmelerin Girişimcilik Haritasının Oluşturulması”, Lefke Avrupa Üniversitesi, 8(2), 167-190.
- Aytaç, Ö. (2006). “Girişimcilik: Sosyo-Kültürel Bir Perspektif”, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15, 139-160.

- Aytaç, Ö. ve İlhan, S. (2007). “Girişimcilik ve Girişimci Kültür: Sosyolojik Bir Perspektif”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 18, 101-120.
- Balaban, Ö. ve Özdemir, Y. (2008). “Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği”, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 3(2), 133-147.
- Bozkurt Çetinkaya, Ö. ve Alparslan A. M. (2013). “Girişimcilerde Bulunması Gereken Özellikler ile Girişimcilik Eğitimi: Girişimci ve Öğrenci Görüşleri”, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 8(1), 7-28.
- Coca-Cola İçecek Gençlik Fonu, www.ccigenclikfonu.com, (Erişim Tarihi: 26 Mart 2019).
- Çolakoğlu, H. ve Çolakoğlu, T. (2016). “Üniversitelerdeki Girişimcilik Eğitimi ile Öz Yeterlilik Algısı ve Girişimcilik Potansiyeli İlişkisi Üzerine Bir Saha Araştırması”, Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi, 17(37), 70-84.
- Duran, C., Büber, H. ve Eren Gümüştekin, G. (2013). “Girişimcilik Hislerine Eğitimin Katkısı: Kütahya Meslek Yüksekokulu Makine Programı Örneği”, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 8(2), 33-56.
- Endeavor Türkiye, endeavor.org.tr (Erişim Tarihi: 05.05.2019).
- EXIST- University-Based Business Start-Ups www.exist.de, (Erişim Tarihi: 18 Aralık 2018).
- İnce, A.R., Çamlıbel, F. ve Birol, Y. (2016). “KOSGEB Girişimcilik Eğitimine Katılan Kursiyerlerin Girişimcilik Kararını Etkileyen Sebepler Üzerine Bir Araştırma”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21(1), 113-123.
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitimi Kursları (İSMEK), www.ismek.ist, (Erişim Tarihi: 16 Mart 2019).
- Korkmaz, S. (2000). “Girişimcilik ve Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma”, Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18(1), 163-179.
- Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB), www.kosgebkredisi.com, (Erişim Tarihi: 16 Mart 2019).
- Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB), www.kosgeb.gov.tr (Erişim Tarihi: 05 Mayıs 2019).
- Küçükaltan, D. (2009). “Genel Bir Yaklaşımla Girişimcilik”, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 4(1), 21-28.
- Patır, S.ve Karahan, M. (2010). “Girişimcilik Eğitimi ve üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Profillerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması”, İşletme ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 1(2), 27-44.
- Plattner, I.E., Lechaena, M., Mmolawa, W. ve Mzingwane, B. (2009). “Are university students psychologically ready for entrepreneurship A Botswana study. African”, Journal of Business Management, 3(7), 305-310.
- Raposo, M. ve Armında Do P. (2011). “Entrepreneurship education: Relationship between education and entrepreneurial activity”, Psicothema, 23(3), 453-457.
- Sivitanidios Halk Ticaret ve Meslek Yüksekokulu www.sivitanidios.edu.gr, (Erişim Tarihi: 18 Aralık 2018).
- Soylu, A. ve Kepenek, Y. (2008). “Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeyleri Ve Aldıkları Eğitimin Girişimciliğe Olan Katkılarının Belirlenmesi: PAU Honaz Meslek Yüksekokulu Örneği”, Uluslararası Girişimcilik Kongresi, Kırgızistan.
- Tanrıverdi, H., Bayram, G. N. ve Alkan, M. (2016). “Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerine Etkisinin İncelenmesi”, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 11(1), 1-29.
- Tekin M. (2016), Hayallerin Gerçeğe Dönüşümü Girişimcilik(7.Baskı), Konya: Günay Ofset.
- Tiyek,R. (2018). “KOSGEB Girişimcilik Eğitimlerinin Değerlendirilmesi: Kırklareli Örneği”, Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, 8(16), 54-72.
- Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu(TUBİTAK), www.tubitak.gov.tr, (Erişim Tarihi: 26 Mart 2019).

Türkiye Halk Bankası, www.halkbankkobi.com.tr, (Erişim Tarihi: 16 Mart 2019).

Türkiye İş Bankası, www.isbank.com.tr, (Erişim Tarihi: 05 Mayıs 2019).

Türkiye İş Kurumu, www.iskur.gov.tr, (Erişim Tarihi: 05 Mayıs 2019).

Yelkikalan, N., Akatay, A., Yıldırım, H. M., Karadeniz, Y., Köse, C., Koncagül, Ö. ve Özer, E. (2010). “Dünya ve Türkiye Üniversitelerinde Girişimcilik Eğitimi: Karşılaştırmalı Bir Analiz”, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 12(19), 51-59.

Yılmaz, A. S. (2014). “Bir Sosyal Değişim Ajansı Olarak Girişimcilik Eğitimi”, Journal of World of Turks, (6)1, 297-310.

Zacharakis, A.L., Bygrave, W.D. ve Shepherd, D.A. (2000). “Global Entrepreneurship Monitor. National Entrepreneurship Assessment”, USA.